

**Multatuli is een
Italiaans pastagerech**

VAKCOMMUNITY NEDERLANDS

Vakcommunities en vaklokalen op internet zijn opgericht met het doel de communicatie en samenwerking tussen vakdocenten te stimuleren. De community dient als platform voor verschillende activiteiten zoals het uitwisselen en beschikbaar stellen van lesmateriaal en het beoordelen van webpagina's op bruikbaarheid.

De vakcommunity Nederlands is een van die vakcommunities. Het is de taak van Willy Weijdema, manager van de vakcommunity Nederlands, de virtuele communicatie te structureren en te stimuleren. Zij zet uiteen wat de vakcommunity te bieden heeft, wat er nu al gebeurt en welke nieuwe ontwikkelingen te verwachten zijn.

Willy Weijdema

'Weet u dat ik eigenlijk nooit alleen voor de klas van uw kinderen sta? Ik krijg hulp van wel 1500 andere leraren! We delen onze kennis en wisselen onze ervaringen uit op Kennisnet.nl. 1500 leraren weten meer dan één! Op kennisnet.nl vinden leraren en leerlingen tips en materiaal voor de lessen. En voor ouders: alles over opvoeden en onderwijs. Met Kennisnet.nl sta je er nooit alleen voor!'

Dit is de tekst van een reclamespotje, dat in het najaar van 2003 geregeld op de Nederlandse radio werd uitgezonden. <www.kennisnet.nl> is een portal, die toegang biedt tot educatieve informatie en diensten. De website wordt onderhouden door de stichting

Zeker weten? kennisnet.nl
De beste site voor je schoolwerk

Kennisnet, gefinancierd door het Ministerie van Onderwijs. Samen met de digitale school <www.digischool.nl> faciliteert Kennisnet onder andere de vakcommunities voor docenten.

Het aanbod

De vakcommunity Nederlands heeft een webpagina met actuele informatie. Er kan ook op gepubliceerd worden, bijvoorbeeld verslagen van studiedagen en conferenties, afstudeeronderzoeken en de nieuwsbrief van de Vereniging van Vlaamse MoedertaalDidactici: VVM. Het adres van de vakcommunity Nederlands is <www.digischool.nl/communitynederlands>.

De vakcommunity biedt ook een aantal digitale communicatiemiddelen: een nieuwsbrief, een mailinglist en

een forum. De nieuwsbrief wordt elke maand verzonden naar alle leden. De mailinglist kan door alle leden gebruikt worden: het adres is <list-nederlands@digischool.nl>. De communitymanager is de moderator van de list: alle berichten komen eerst bij mij en ik bepaal welke de moeite waard zijn om doorgestuurd te worden. Iedereen kan berichten op het forum plaatsen en reageren op berichten die erop staan. Wie zich laat registreren op het forum krijgt meer rechten en kan onder andere meedoen aan opiniepeilingen. De nieuwsbrief is het belangrijkste communicatiemiddel. Alle nieuwsbrieven zijn te raadplegen via het archief van de vakcommunity: <www.digischool.nl/ne/community/archief.htm>. De mailinglist is populair aan het worden en wordt steeds vaker gebruikt voor onderlinge communicatie. Van het forum wordt tot dusver nog het minste gebruik gemaakt.

Stand van zaken

Eerst de 'kijkcijfers'. Het aantal hits per dag varieert sterk. In de vakantieperiodes zijn ze laag, maar tijdens normale schoolweken scoort de community gemiddeld 100 hits per dag.

In december 2003 telde de community 656 leden. Communities van 1500 leden of meer vind je alleen bij het primair onderwijs. Is 656 leden veel? Het aantal leden van de vakcommunities voor Engels en Duits is hoger. Toch ben ik niet ontevreden. De community Nederlands startte in 2000 met precies twee e-mailadressen, waarvan eentje dat van mezelf was. Voor Engels en Duits waren er toen al bloeiende vaklokalen bij de Digitale School. Voor Nederlands is er pas in 2003 een vaklokaal van de grond gekomen: <www.digischool.nl/ne/nelok.htm>. Het vaklokaal is vooral bedoeld voor leerlingen, de vakcommunity voor docenten, maar beide groepen kunnen bij elkaar kijken.

Wat doen de kijkers en de leden? Zowel docenten als leerlingen hebben vooral belangstelling voor lesmateriaal; leerlingen vooral voor interactief materiaal dat online gemaakt kan worden (zie bijvoorbeeld <www.digischool.nl/ne/digilessen/spelling/index.htm>, docenten meer voor lessen waarbij ICT en met name internet gebruikt wordt, zoals webquests, lessen over taalverandering, over virtuele poëzie (zie <www.digischool.nl/ne/community/lesmateriaal.htm>).

Kortom: er wordt veel informatie 'gehaald'. Dat zie ik niet alleen aan de kijkcijfers. In het najaar van 2003 kwam voor het eerst bij de community Nederlands materiaal achter een wachtwoord: de 'antwoorden' bij opdrachten over virtuele poëzie voor 3-havo/vwo.

Onmiddellijk kreeg ik per mail heel veel verzoeken voor de login-gegevens. Ook tijdens de HSN-conferentie hoorde ik van veel collega's dat ze het lesmateriaal van de vakcommunity raadpleegden. Het is echter de bedoeling van een community dat er ook 'gebracht' wordt, en dat doen veel minder mensen.

Een activiteit waar we al drie jaar aan werken, is Vakwijzer. Vakwijzer is een zoekmachine voor het onderwijs. De database wordt gevuld met bronnen als websites en ander digitaal materiaal. Het materiaal wordt beoordeeld op bruikbaarheid door de communityleden. De Vakwijzer van Nederlands is behoorlijk bijgewerkt: er zijn 1200 bronnen beoordeeld en geaccordeerd. Kennisnet startte in november 2003 een scholierenactie met posters voor verschillende vakken, waarop een stelling stond die duidelijk niet waar kon zijn. Maar hoe is het dan wel? Scholieren moesten dit opzoeken op Kennisnet. Voor het schoolvak Nederlands was als stelling bedacht: Multatuli is een Italiaans pastagerecht. Zeker weten? Kennisnet.nl

Als je dit gaat opzoeken in de zoekbalk boven de vakcommunity Nederlands, vind je via Vakwijzer vrijwel meteen het goede antwoord, omdat je op de website van het Multatuli-museum terecht komt. In januari 2004 wordt Vakwijzer vervangen door DAVINDI, een nieuwe zoekfunctionaliteit die alle bronnen zal bevatten die in Vakwijzer stonden, maar veel meer mogelijkheden zal bieden voor zowel het raadplegen als het toevoegen van bronnen.

Nieuwe ontwikkelingen

De nieuwe ontwikkelingen in 2004 volgen niet alleen de technische mogelijkheden op het internet zoals DAVINDI, maar zijn er vooral op gericht dat we steeds meer gezamenlijk zullen gaan doen en dat de vakcommunity een substantiële rol gaat spelen in onderwijsvernieuwing. Ik bespreek drie projecten

Project Methodebeoordeling

In opdracht van de Stichting Openboek Educatief startte dit project in september 2003. De Stichting Openboek Educatief heeft een heldere doelstelling: het creëren van transparantie in de leermiddelenmarkt door het aanreiken van informatie. Daartoe verzamelt en publiceert de stichting oordelen van gebruikers over leergangen. Door middel van een echte online-enquête konden de communityleden hun oordeel invullen. Binnen een maand waren er 102 beoordelingen ingevuld. Ook over dat getal ben ik niet ontevreden. Ik had gerekend op 10 procent van het aantal leden, dat zouden er toen 61 geweest zijn.

Het aardige hiervan is, dat je gezamenlijk een heel informatieve pagina over leergangen maakt, waarop je gebruikersoordelen kunt vergelijken. Zie <www.digischool.nl/openboek/ne/bekijk>.

Redactieraad

Docenten staan er niet meer alleen voor, maar een communitymanager tot voor kort wel! Dat is nu gelukkig ook verleden tijd. De community Nederlands heeft sinds december 2003 een echte redactieraad, bestaande uit vertegenwoordigers van vakverenigingen, in Nederland en in Vlaanderen, actieve communityleden, de medewerker voor Vakwijzer en de beheerder van het vaklokaal Nederlands. De redactieraad heeft als taken het draagvlak van de community te vergroten en de communitymanager tips en adviezen over de inhoud van de webpagina's te geven. Wie er lid zijn, kunt u lezen op <www.digischool.nl/ne/community/redactieraad.htm>.

Webdidactiek

Dit is de belangrijkste en meest ingrijpende ontwikkeling. Kennisnet heeft een website geopend: <<http://webdidactiek.kennisnet.nl>>. We weten nog nauwelijks wat webdidactiek inhoudt; we zijn het gezamenlijk aan het uitvinden. In ieder geval worden de rollen van docent en leerling anders: docenten zullen meer begeleiden, leerlingen werken niet alleen voor het volgende proefwerk maar geven zelf betekenis aan hun leren. We communiceren ook anders en presenteren zal een belangrijke vaardigheid worden. Er moeten alternatieve leerwegen komen, zodat leerlingen keuzemogelijkheden krijgen: nog altijd het belangrijkste ideaal van de digitale school. Dit alles hebben drie talencommunities: Duits, Engels en Nederlands, heel basaal vertaald in de actie: BOEK BEETJE BEU. Daarin worden docenten die zonder/minder met 'het boek van de methode' werken, opgeroepen over hun ervaringen te publiceren. De oproep verscheen in het Levende Talen Magazine van oktober 2003 en werd verspreid tijdens de HSN. Er zijn voor Nederlands nog niet zo heel veel reacties op gekomen, maar ik ben wel aan het overleggen met docenten die aan het experimenteren zijn met elektronische leeromgevingen.

Tot slot

Ik ben heel optimistisch over de vakcommunity Nederlands in het jaar 2004. Kennisnet faciliteert ons, samen met de digitale school, om de technische ontwikkelingen te volgen. Er is ook weer nieuwe financiering gekomen om docenten die didactisch vernieuwend

Vakcommunity

Voor het voortgezet onderwijs zijn er nu in totaal 30, waaronder 11 voor het talenonderwijs. De grootste is die van Engels. In de tabel hieronder staan wat gegevens.

Vakcommunity	Aantal leden	Communitymanager
Engels	1549	Koos Boekensteijn
Duits	1169	Paul Goossen
Nederlands	682	Willy Weijdema
Frans	484	Jan Pover
Klassieke talen	133	Robert Peters
Spaans	89	Paula Costas Alonso
Italiaans	23	Marco Zocca/Daniela Fasoglio
Arabisch	19	Menno Eekman
Fries	14	Henderica Dijk
Russisch	10	Jeanette Bron
Turks	8	Elma Nap-Kolhoff

Alle talen, behalve Russisch, hebben ook een vaklokaal bij de digitale school (zie <www.digischool.nl/vo.htm>). De vakcommunities worden gefinancierd door Kennisnet en gefaciliteerd door de digitale school. Coördinator is Erik Verhulp <erik@digischool.nl>. De communities en vaklokalen voor de nieuwe schooltalen worden ook ondersteund door het Platform Nieuwe Schooltalen van het CPS. Voorzitter van het Platform is Judith Richters <j.richters@cps.nl>. De communities voor Engels, Duits en Nederlands hebben op dit moment een redactieraad of adviesraad van vier tot vijf personen, waaronder een vertegenwoordiger van de Vereniging van Leraren in Levende Talen. Deze communities hebben faciliteiten gekregen om zich (nog) meer te gaan richten op webdidactiek en het nieuwe leren. De vakcommunity voor Aardrijkskunde is daar ook mee bezig. Verder beschikt Duits ook over een literatuurreductie bestaande uit Kees van Eunen en Erwin de Vries.

Informatie over de vakcommunities is te vinden op <<http://communities.kennisnet.nl>>.

bezig zijn, te belonen. Steeds meer docenten Nederlands gaan de mogelijkheden van internet benutten in hun onderwijs. Als communitymanager streef ik ernaar, dat de vakcommunity Nederlands het platform is waarop hun ervaringen uitgewisseld worden en waar materiaal gepubliceerd wordt dat andere docenten zal inspireren en stimuleren. Kijk daarom geregeld op <www.digischool.nl/communitynederlands> en meld u aan als lid! ■